

О. М. Ігнатова,

к. е. н., доцент кафедри "Банківська справа", Криворізький економічний інститут ДВНЗ
"Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"

Т. В. Турченко,

студентка 5-го курсу, фінансово-економічний факультет, Криворізький економічний інститут
ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана"

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ МІСЦЯ ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ЗА ОСНОВНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

У статті викладені результати статистичного аналізу місця Приватбанку в банківській системі України за основними показниками банківської діяльності протягом 2006—2010 років. Проведений прогноз динамічних змін даних показників на майбутні 3 роки.

The article presents the results of statistical analysis of the place Privatbank in the banking system of Ukraine for the main indicators of banking activities during the years 2006—2010. Conducted dynamic changes of weather data indicators for the coming 3 years.

Ключові слова: ринок банківських послуг України, активи, зобов'язання, власний капітал, фінансові результати, залучені кошти банків, конкурентна позиція банку.

ВСТУП

На сьогоднішній день банківський сектор України представлений 175 банківськими установами. Вони розподілені НБУ на 4 групи за обсягом сформованих сукупних активів. Кожен банк займає відповідну частку в банківській системі за основними показниками своєї діяльності. На основі цього банку можна відвести відповідне місце в групі та на ринку банківських послуг загалом. Місце банку характеризує його імідж та для багатьох є показником рівня надійності та фінансової стійкості. Довгий час ПАТ КБ "Приватбанк" вважається найбільшим та найуспішнішим банком України. За показниками багатьох рейтингових агентств, йому належать лідируючі позиції на ринку банківських послуг України. Однак чи не є це твердження перебільшенням? І чи в усіх сферах банківської діяльності ПАТ КБ "Приватбанк" належить перше місце?

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

ПАТ КБ "Приватбанк" (надалі — Приватбанк) належить до 1-ї групи найбільших банків України за обсягом сформованих активів. Для того, щоб оцінити масштаби його діяльності на ринку банківських послуг України, визначимо, яке місце він посідає серед інших банків групи та в банківській системі загалом в розрізі чотирьох основних показників діяльності: обсягу активів, зобов'язань, власного капіталу та отриманого фінансового результату від діяльності. Також проаналізуємо частку банку за обсягами сформованих залучених ресурсів, оскільки цей показник найкраще характеризує активність банку на фінансовому ринку. Крім того, саме від обсягу сформованих банком ресурсів залежить рівень його кредитної активності. А оскільки залучені ресурси є найбільш ліквідними та відносно дешевшими у порівнянні з іншими складовими ресурсної бази, то від їх обсягів залежить

і фінансова стабільність, незалежність та загальна ліквідність банківської установи. За основу для аналізу візьмемо дані фінансової звітності банків України, що розміщені на сайті НБУ в розділі "Банківський нагляд". Для наочності використовуватимемо таблиці, графіки та діаграми.

ВИКЛАДЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Статистичний аналіз місця банку за обсягами сформованих активів.

Отже, у процесі проведення аналізу було виявлено, що за 5 останніх років склад групи 1 банків України був досить мінливим. У 2006 році до групи 1 входили 15 найбільших банків України за обсягами сформованих активів. Загальна маса активів даної групи становила 211 760 824 тис. грн. Найбільша частка активів по групі припадала на Приватбанк — 15,95%, що в абсолютному вираженні становить 33 777 212 тис. грн. Найменшу масу активів у групі займав Перший Український Міжнародний Банк — 2,87%, або 6 082 879 тис. грн. Отже, у 2006 році Приватбанку належало перше місце серед 15 найбільших банків України за обсягом сформованих активів. Загальний обсяг активів по банківській системі становив 340 179 288 тис. грн. (табл. 1). Частка активів Приватбанку в банківській системі України становила 9,93% (рис. 1).

У 2007 році в складі групи 1 банків України відбулися деякі зміни, а саме: загальна кількість банків групи зросла до 17. До складу в попередньому році долучилися ще два банки — ВТБ Банк та Альфа-Банк. Загальний обсяг активів, сформованих першою групою, становив 388 271 099 тис. грн. Найбільший обсяг сформованих активів належав Приватбанку — 56 211 407 тис. грн., або 14,48%.

Найбільшу конкуренцію банку склали: Райффайзен Банк Аваль — 44 458 085 тис. грн., або 11,45% та Укрсиб-

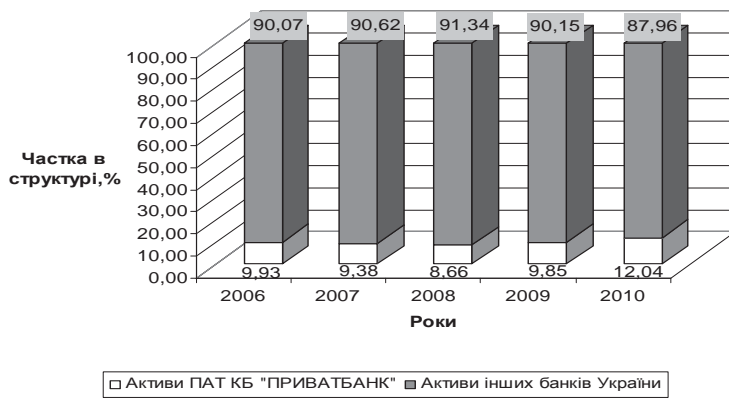

Рис. 1. Частка активів ПАТ КБ "Приватбанк" в банківській системі України в 2006-2010 рр.

банк — 37 664 165 тис. грн., або 9,70%. Найменша частка по групі припадала на Укрпромбанк — 2,92 %, або 11 333 748 тис. грн. Банки, що долучилися до складу групи — ВТБ Банк та Альфа-Банк, — зайняли 16 та 10 місця відповідно.

Загальний обсяг активів по банківській системі у 2007 році склав 599 396 103 тис. грн. (табл. 1). Частка Приватбанку становила 9,38 %, що на 0,55 п.п. менше, ніж у попередньому році (рис. 1).

На кінець 2008 року до групи 1 найбільших банків України за обсягами сформованих активів входило вже 18 банківських установ. Загальний обсяг активів групи становив 629 542 973 тис. грн. До складу групи долучився Укргазбанк, який посів 17 місце за обсягом сформованих активів по групі. Обсяг активів Укргазбанку становив 14 803 319 тис. грн., або 2,35%. Перше місце по групі займав Приватбанк. Обсяг його активів становив 80 165 465 тис. грн., питома вага яких в групі 1 — 12,73%. Основним конкурентом банку залишився Райффайзен Банк Аваль. Обсяг його активів становив 65 361 554 тис. грн., або 10,38 %. Значно зросла частка активів Ощадбанку, який посів 3 місце в групі. Найменша доля активів належала Брокбізнесбанку — 14 204 031 тис. грн., або 2,26%.

Загальна маса активів по банківській системі України у 2008 році становила 926 086 498 тис. грн. (табл. 1). Частка Приватбанку в банківській системі — 8,66 %, що на 0,72 п.п. менше, ніж у 2007 році (рис. 1). Тобто слід відмітити, що за три проаналізовані роки найбільший обсяг сформованих активів по групі 1 та по банківській системі в цілому нале-

жить саме Приватбанку. Однак простежується незначна тенденція до зменшення частки активів Приватбанку, що свідчить про посилення конкурентних позицій інших банків України.

У 2009 році до групи 1 банків України входило також 18 банківських установ. Однак відбулися певні зміни в складі самої групи: припинив свою діяльність Укрпромбанк. Його місце посів Кредитпромбанк, який зайняв 16 місце в групі за обсягом сформованих активів. Укргазбанк перейшов до 2-ї групи, а замість нього до групи 1 ввійшов Родовід Банк, який посів 15 місце.

Найбільша частка в групі, як і в попередні роки, належала Приватбанку, обсяг активів якого становив 86 066 131 тис. грн., або 14,13 %. Найбільшими конкурентами Приватбанку в 2009 році були: Ощадбанк — 9,84%, або 59 926 579 тис. грн. та Укрексімбанк — 9,39 %, або 57 196 892 тис. грн. Райффайзен Банк Аваль посів 4 місце з обсягом активів 54 048 003 тис. грн., що становить 8,87%. Найменшу питому вагу по групі займав Сведбанк — 2,27%. Обсяг активів по банківській системі України — 873 449 574 тис. грн. (табл. 1). Частка активів Приватбанку — 9,85%, що на 1,20 п.п. більше від попереднього року (рис. 1).

У 2010 році до групи 1 банків України входить 17 банків. Родовід Банк та Сведбанк перейшли до групи 2 банків України, натомість до першої групи повернувся Укргазбанк, який посів останнє місце з часткою активів 2,20 %. Загальний обсяг активів по групі становить 629 051 219 тис. грн. Перше місце належить Приватбанку, обсяг активів якого становить 113 437 222 тис. грн. Його частка по групі зростає до 18,03%. Його основними конкурентами залишаються Укрексімбанк та Ощадбанк, які займають 2 та 3 місця відповідно. Загальна маса активів по банківській системі України — 942 083 994 тис. грн. (табл. 1). Питома вага Приватбанку — 12,04%, що на 2,19 п.п. більше від попереднього року (рис. 1).

На рис. 2, 4, 6, 8 наведена динаміка основних показників банківської діяльності загалом за всіма банками та окремо за ПАТ КБ "Приватбанк" з 2006 по 2010 роки.

Проаналізувавши обсяги активів, проводимо прогноз на основі рядів динаміки з побудовою лінії тренду (рис. 2) на 3 роки вперед. За основу розрахунків візьмемо прогноз на базі лінійної лінії, оскільки її коефіцієнт апроксимації є найбільшим: $R^2 = 0,800$ та $R^2 = 0,974$, що свідчить про більшу точність розрахунків.

Отже, за рахунок отриманого рівняння $y = 4046216x + 1E+09$ проводимо прогноз обсягів активів по банківській системі України на три періоди (роки) вперед:

$$y_1 = 4046216 \cdot 6 + 1E+09 = 1\,024\,277\,296 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 1. Частка ПАТ КБ "Приватбанк" у банківській системі України за основними показниками діяльності

Назва показника	На 01.01. 2007 р.	Питома вага у банк. системі, %	На 01.01. 2008 р.	Питома вага у банк. системі, %	п.п.	На 01.01. 2009 р.	Питома вага у банк. системі, %	п.п.	На 01.01. 2010 р.	Питома вага у банк. системі, %	п.п.	На 01.01. 2011 р.	Питома вага у банк. системі, %	п.п.
Усього активів по банк. системі	340 179 288	100,00	599 396 103	100,00	*	926 086 498	100,00	*	873 449 574	100,00	*	942 083 994	100,00	*
Активи ПАТ КБ "Приватбанк"	33 777 212	9,93	56 211 407	9,38	-0,55	80 165 465	8,66	-0,72	86 066 131	9,85	1,20	113 437 222	12,04	2,19
Усього зобов'язань по банк. системі	297 613 179	100,00	529 817 828	100,00	*	806 823 449	100,00	*	753 241 949	100,00	*	804 358 877	100,00	*
Зобов'язання ПАТ КБ "Приватбанк"	30 488 957	10,24	50 822 499	9,59	-0,65	71 969 781	8,92	-0,67	75 795 412	10,06	1,14	101 557 255	12,63	2,56
Усього власного капіталу по банк. системі	42 566 109	100,00	69 578 274	100,00	*	119 263 048	100,00	*	120 207 619	100,00	*	137 725 113	100,00	*
Власний капітал ПАТ КБ "Приватбанк"	3 288 255	7,73	5 388 908	7,75	0,02	8 195 683	6,87	-0,87	10 270 719	8,54	1,67	11 879 967	8,63	0,08
Усього фінансові результати по банк. системі	4 144 473	100,00	6 619 689	100,00	*	7 304 241	100,00	*	-31 491 841	100,00	*	-13 026 584	100,00	*
Фінансовий результат ПАТ КБ "Приватбанк"	506 208	12,21	1 534 162	23,18	10,96	1 291 776	17,69	-5,49	1 050 489	-3,34	-21,02	1 370 179	-10,52	-7,18

$y_2=4046216 \cdot 7 + 1E+09 = 1\,028\,323\,512$
 тис. грн.
 $y_3=4046216 \cdot 8 + 1E+09 = 1\,032\,369\,728$
 тис. грн.
 Таким же чином проводимо прогноз активів Приватбанку на основі рівняння $y=5178718x + 1E+08$ на три роки вперед:
 $y_1=5178718 \cdot 6 + 1E+08 = 131\,072\,308$
 тис. грн.
 $y_2=5178718 \cdot 7 + 1E+08 = 136\,251\,026$
 тис. грн.
 $y_3=5178718 \cdot 8 + 1E+08 = 141\,429\,744$
 тис. грн.

Прогноз активів свідчить про тенденцію до подальшого приросту як активів загалом по банківській системі, так і активів Приватбанку.

Таким чином, варто відмітити, що за період з 2006 по 2010 роки до першої групи найбільших банків України за обсягами сформованих активів входила різна кількість банківських установ. Однак за весь час перше місце за обсягом сформованих активів належить саме Приватбанку. Крім того, з 2009 року простежується тенденція до зростання його частки як в групі 1, так і в банківській системі в цілому. Така тенденція простежується і надалі, про що свідчать дані проведеного прогнозу.

Статистичний аналіз місця банку за обсягами сформованих зобов'язань.

Обсяг сформованих зобов'язань групою 1 (15 банків) у 2006 році становить 188 795 624 тис. грн. З них основна питома вага припадає на Приватбанк — 16,15%, що у абсолютному вираженні становить 30 488 957 тис. грн. На другому та третьому місці знаходяться Райффайзен Банк Аваль — 13,01% та Укрсиббанк — 10,79%. Найменша питома вага по групі належить Першому Українському Міжнародному Банку — 2,70%, або 5 102 421 тис. грн. Загальний обсяг зобов'язань по банківській системі — 297 613 179 тис. грн. (табл. 1). Частка Приватбанку в банківській системі — 10,24% (рис. 2).

У 2007 році обсяг сформованих зобов'язань групи 1 банків України (17 банків) складає 348 460 959 тис. грн. Перше місце за обсягом сформованих зобов'язань по групі належить Приватбанку, а саме — 50 822 499 тис. грн., або 14,58% в загальній масі. Найбільшими конкурентами банку є Райффайзен Банк Аваль, маса зобов'язань якого становить 39 234 747 тис. грн., або 11,26%, та Укрсиббанк, котрий має зобов'язання в розмірі 34 630 692 тис. грн., або 9,94%. Останнє місце в групі за розміром зобов'язань належить Брокбізнесбанку — 9 684 393 тис. грн., або 2,78%. Загальний розмір сформованих зобов'язань по банківській системі України в 2007 році дорівнює 529 817 828 тис. грн. (табл. 1). З них частка Приватбанку становить 9,59%, що на 0,65 п.п. менше від попереднього року (рис. 3).

Обсяг сформованих зобов'язань групою 1 (18 банків) у 2008 році складає 554 585 490 тис. грн. З них найменша питома вага припадає на Брокбізнесбанк — 2,14%. Основна питома вага по групі належить Приватбанку: розмір його зобов'язань становить 71 969 781 тис. грн., що складає 12,98% від загального розміру зобов'язань по групі. На другому місці знаходиться Райффайзен Банк Аваль, розмір зобов'язань якого дорівнює 57 925 648 тис. грн. Частка в групі — 10,44%. На третьому місці Укрсиббанк, зобов'язання якого становлять 50 827 093 тис. грн. Частка в групі — 9,16%.

Обсяг зобов'язань по банківській системі України — 806 823 449 тис. грн. (табл. 1), з них частка Приватбанку — 8,92%, що на 0,67 п.п. менше, ніж у попередньому році (рис. 3).

У 2009 році обсяг зобов'язань групи 1 (18 банків) становив 524 865 476 тис. грн. Основний обсяг зобов'язань по групі також належить Приватбанку — 75 795 412 тис. грн., що у відносному вираженні становить 14,44%. Основним конкурентом залишається Райффайзен Банк Аваль, частка зобов'язань якого в групі складає 9,29%. Зростає конкурентка позиція Укресімбанку та Ощадбанку — 8,83% та 8,30% відповідно. Найменша питома вага по групі належить Кредитпромбанку — 2,35%. Обсяг зобов'язань по банківській системі України у 2009 році становить 753 241 949 тис. грн. Питома вага зобов'язань Приватбанку в банківській системі — 10,06%, що на 1,14 п.п. більше від 2008 року (табл. 1).

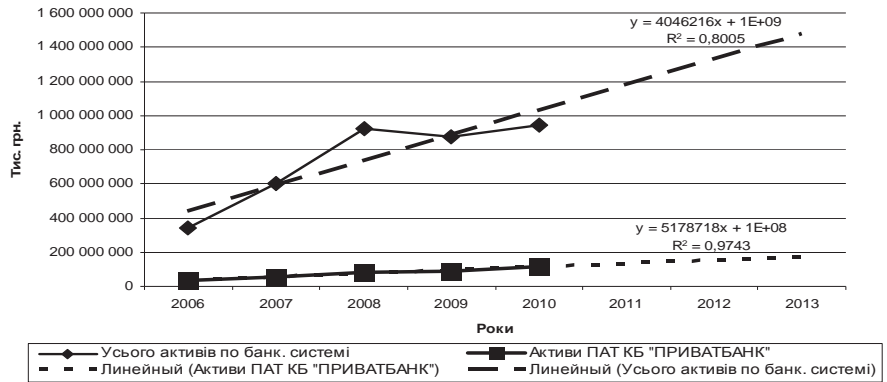

Рис. 2. Динаміка активів банків України та окремо ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006–2010 рр.

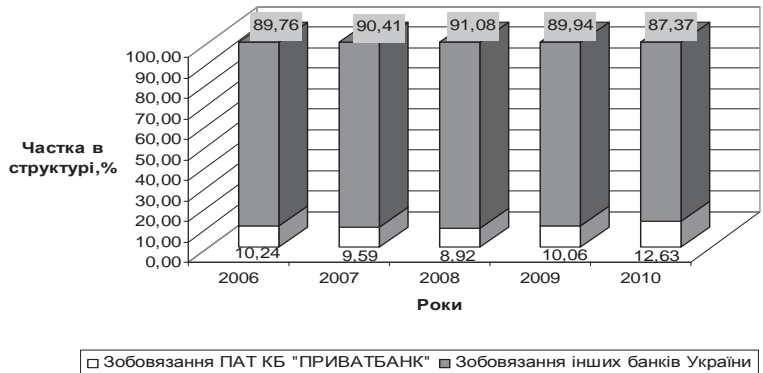

Рис. 3. Частка зобов'язань ПАТ КБ "Приватбанк" у банківській системі України в 2006-2010 рр.

У 2010 році обсяг зобов'язань групи 1 (17 банків) складає 537 299 070 тис. грн. з них, як і в попередні періоди, найбільша питома вага належить зобов'язанням Приватбанку — 101 557 255 тис. грн., або 18,90%. Основні конкурентні банки залишаються ті ж. Найменша питома вага припадає на Укргазбанк — 2,20%. Загальний обсяг зобов'язань по банківській системі — 804 358 877 тис. грн., з них 12,63% належить Приватбанку (рис. 3).

Прогноз зобов'язань проводимо аналогічно активам: за основу розрахунків візьмемо прогноз на основі лінійної лінії (рис. 4). Отже, за рахунок отриманого рівняння $y=338669x + 1E+9$ проводимо прогноз обсягів зобов'язань по банківській системі України на три періоди (роки) вперед:

$$y_1=338669 \cdot 6 + 1E+09 = 1\,002\,032\,014 \text{ тис. грн.};$$

$$y_2=338669 \cdot 7 + 1E+09 = 1\,002\,370\,683 \text{ тис. грн.};$$

$$y_3=338669 \cdot 8 + 1E+09 = 1\,002\,709\,352 \text{ тис. грн.}$$

Таким же чином проводимо прогноз зобов'язань Приватбанку на основі рівняння $y=457468x + 1E+08$ на три роки вперед:

$$y_1=457468 \cdot 6 + 1E+08 = 102\,744\,806 \text{ тис. грн.};$$

$$y_2=457468 \cdot 7 + 1E+08 = 103\,202\,276 \text{ тис. грн.};$$

$$y_3=457468 \cdot 8 + 1E+08 = 103\,659\,744 \text{ тис. грн.}$$

За даними прогнозу можна зробити висновок про поступове зростання обсягів зобов'язань банків України та Приватбанку в майбутні 3 роки.

Отже, провівши аналіз обсягів зобов'язань групи 1 банків України за 2006–2010 роки, було виявлено, що найбільшу питому вагу як у групі, так і по банківській системі загалом займає Приватбанк. Як і при аналізі активів, простежується тенденція до зменшення питої ваги зобов'язань банку за період з 2006 по 2008 роки. Однак з 2009 року почали відбуватися структурні зрушення в бік збільшення питої ваги зобов'язань Приватбанку. На основі здійсненого прогнозу така тенденція буде простежуватись найближчі 3 років.

Статистичний аналіз місця банку за обсягами сформованого власного капіталу.

Проводячи аналіз частки власного капіталу Приватбанку в банківській системі та групі банків України, було відмічено, що у 2006 та 2007 роках банку належало перше місце за обсягами сформованого власного капіталу серед інших банків групи та банківської системи загалом. У 2006

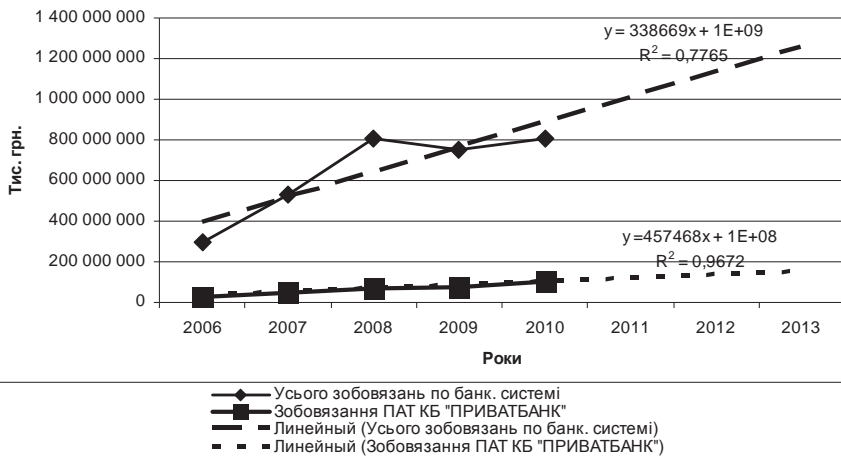

Рис. 4. Динаміка зобов'язань банків України та окремо ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006—2010 рр.

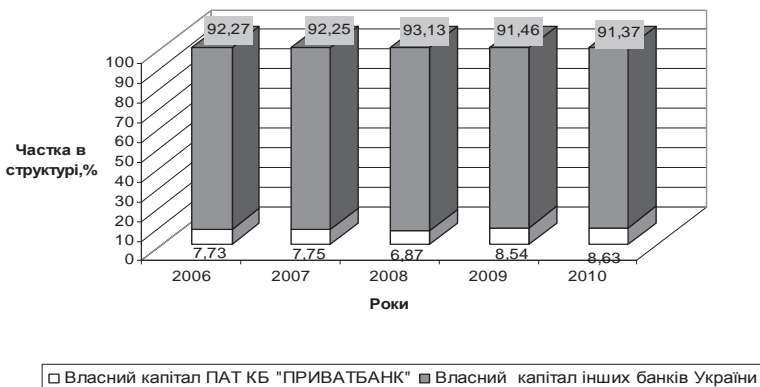

Рис. 5. Частка власного капіталу ПАТ КБ "Приватбанк" в банківській системі України в 2006—2010 рр.

році обсяг власного капіталу Приватбанку склав 3 288 255 тис. грн., або 14,32% від загального обсягу капіталу по групі. У 2007 році частка власного капіталу Приватбанку становила 13,54%. Найбільшим конкурентом банку по даному показнику за 2006—2007 роки був Райффайзен Банк Аваль: у 2006 році частка власного капіталу становила 13,98%; у 2007 році — 13,12%. Останнє місце за розміром власного капіталу у 2006 році займав Кредитпромбанк — 652 430 тис. грн., або 2,84%; у 2007 році — ВТБ Банк — 789 157 тис. грн., або 1,98%. Загальна маса власного капіталу по банківській системі становила: у 2006 році — 42 566 109 тис. грн., частка власного капіталу Приватбанку — 7,73% (рис. 5); у 2007 році — 69 578 274 тис. грн., частка власного капіталу Приватбанку — 7,75%, що на 0,02 п.п. більше, ніж у попередньому періоді (табл. 1).

У 2008 році загальний обсяг власного капіталу по групі 1 (18 банків) становив 74 957 485 тис. грн. Найбільший обсяг

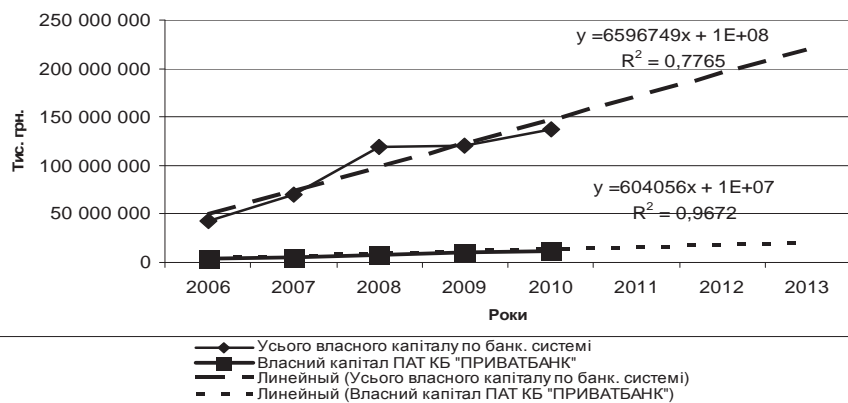

Рис. 6. Динаміка власного капіталу банків України та окремо ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006—2010 рр.

сформованого капіталу належав Ощадбанку — 15 471 943 тис. грн., або 20,64% в структурі. Приватбанк зайняв 2 місце з розміром власного капіталу в 8 195 683 тис. грн., або 10,93% в структурі. Найменший обсяг власного капіталу був сформований Укргазбанком — 1 452 997 тис. грн., тобто 1,94% від загальної маси власного капіталу по групі. Маса власного капіталу по банківській системі України становила 119 263 048 тис. грн. Питома вага власного капіталу Приватбанку по банківській системі — 6,87%, що на 0,87 п.п. менше від попереднього року (рис. 5). У 2009 та 2010 роках Приватбанк займав 3 місце за обсягом власного капіталу по групі 1. У 2009 році обсяг власного капіталу Приватбанку становив 10 270 719 тис. грн., або 12,62% в структурі. У 2010 році маса його власного капіталу становила 12,99%, або 11 879 967 тис. грн. в абсолютному вираженні. Частка банку в банківській системі України в 2009 році становила 8,54%, в 2010 році — 8,63% (рис. 5).

За рахунок отриманого рівняння $y = 338669x + 1E+08$ (рис. 6) проводимо прогноз обсягів власного капіталу по банківській системі України на три періоди (роки) вперед:

$$y_1 = 6596749 \cdot 6 + 1E+08 = 139\,580\,494 \text{ тис. грн.};$$

$$y_2 = 6596749 \cdot 7 + 1E+08 = 146\,177\,243 \text{ тис. грн.};$$

$$y_3 = 6596749 \cdot 8 + 1E+08 = 152\,773\,992 \text{ тис. грн.}$$

Прогноз власного капіталу Приватбанку на основі рівняння $y = 604056x + 1E+07$ на три роки вперед:

$$y_1 = 604056 \cdot 6 + 1E+07 = 13\,624\,336 \text{ тис. грн.};$$

$$y_2 = 604056 \cdot 7 + 1E+07 = 14\,228\,392 \text{ тис. грн.};$$

$$y_3 = 604056 \cdot 8 + 1E+07 = 14\,832\,448 \text{ тис. грн.}$$

Результати прогнозу свідчать про зростання обсягів сформованого власного капіталу загалом по банківській системі України та окремо по Приватбанку.

Тобто за період з 2006 по 2010 роки лише в перші два роки Приватбанк займав лідируючу позицію щодо обсягу власного капіталу. Надалі його позиції впали до 3 місця, що є свідченням того, що банк не ставить перед собою за головну мету максимальне нарощення ресурсної бази за рахунок власного капіталу. Однак отримана нами прогнозована тенденція до нарощення обсягів власного капіталу в майбутньому свідчить про можливість зростання його позицій в групі 1 за даним показником.

Статистичний аналіз місця банку за обсягами отриманого фінансового результату.

Проводячи аналіз місця банку в банківській системі України та в першій групі банків України за обсягами отриманого фінансового результату було відмічено, що Приватбанк за період з 2006 по 2010 роки займав лідируючу позицію за розміром прибутку. Навіть в 2009 та 2010 роках, коли вся банківська система зазнала значні збитки (31 491 841 тис. грн. та 13 026 584 тис. грн. збитків відповідно), Приватбанк отримував прибутки. У 2006 році обсяг отриманого фінансового результату банку становив 506 208 тис. грн., тобто 17,91% в групі. Наступним за обсягом був фінансовий результат, що отримав Укрексімбанк — 368 237 тис. грн. Найменший обсяг прибутку в даному році отримав банк "Форум" — 27 756 тис. грн. Загальний обсяг фінансового результату по групі 1 становить 2 825 685 тис. грн. прибутку. Загальний прибуток по банківській системі становив 4 144 473 тис. грн., з них питома вага прибутку Приватбанку становить 12,21% (рис. 7).

У 2007 році фінансовий результат по групі 1 становив 4 832 908 тис. грн. прибутку. З них основна питома вага належала Приватбанку — 1 534 162 тис. грн., або 31,74%. Найменше прибутку було отримано ВТБ Банком — 11 545 тис. грн., або 0,24%.

Загальний обсяг прибутку по банківській системі України становив

6 619 689 тис. грн. Частка прибутку Приватбанку в загальній масі складає 23,18% (рис. 7).

На кінець 2008 року фінансовий результат групи 1 становив 4 880 016 тис. грн. Проаналізувавши всю структуру групи, було виявлено, що перше місце за розміром отриманого прибутку займає знову таки Приватбанк — 1 291 776 тис. грн., тобто 26,47% по групі. Фінансовий результат по банківській системі становить 7 304 241 тис. грн. прибутку. Прибуток Приватбанку в загальному обсязі складає 17,69% (рис. 7).

За 2006—2008 роки жоден з банків групи не поніс збитків, однак, починаючи з 2009 року, загальний фінансовий результат по групі був від'ємним — 17 032 639 тис. Більше половини банків групи отримали збитки. Таку ситуацію логічно пояснити кризою, що охопила банківську систему в 2008 році та значно підірвала її стабільність, а також рівень довіри до багатьох банків з боку клієнтів. Проте навіть в такий скрутний для банківських установ України час деякі з них спромоглися отримати доволі високі прибутки. Одним з таких банків є саме Приватбанк. У цей період він отримав найбільші обсяги прибутку як по групі 1, так і по банківській системі загалом — 1 050 489 тис. грн. В наступному, 2010 році, простежується аналогічна ситуація: вся банківська система, в тому числі група 1 найбільших банків України, понесли значні збитки — -13 026 584 тис. грн. та -5 094 270 тис. грн. відповідно. Лише незначній кількості банківських установ вдалося заробити прибутки. Першим серед цих банків був Приватбанк, прибутки якого становили — 1 370 179 тис. грн. (рис. 7). Наступним за обсягом отриманого прибутку був ОТП Банк — 609 432 тис. грн. Найбільші збитки поніс банк "Форум" — 3 282 345 тис. грн.

Проаналізувавши групу 1 та банківську систему загалом, було проведено розрахунок прогнозу на майбутні 3 роки (рис. 8). Прогноз дав наступні результати:

— для банківської система загалом
 $y_1 = 198344 \cdot 6 - 8E+06 = -6\,809\,938$ тис. грн.;
 $y_2 = 198344 \cdot 7 - 8E+06 = -6\,611\,592$ тис. грн.;
 $y_3 = 198344 \cdot 8 - 8E+06 = -6\,413\,548$ тис. грн.;
 — для Приватбанку
 $y_1 = 64095,5 \cdot 6 + 1E+06 = 1\,384\,573$ тис. грн.;
 $y_2 = 64095,5 \cdot 7 + 1E+06 = 1\,448\,668,5$ тис. грн.;
 $y_3 = 64095,5 \cdot 8 + 1E+06 = 1\,512\,764$ тис. грн.

Тобто протягом трьох наступних років прогнозується підвищення обсягу отриманого прибутку Приватбанком та поступове зниження обсягів збитків, понесених всією банківською системою України. Таким чином, провівши аналіз місця банку в групі 1 найбільших банків України та в банківській системі в цілому за основними показниками діяльності, було визначено, що Приватбанку належить лідируюча позиція за всіма показниками, окрім власного капіталу. Банк має найбільші обсяги активів та зобов'язань по банківській системі України та є єдиним банком, який отримує найбільші прибутки від своєї діяльності. Крім того, в динаміці простежується тенденція до постійного нарощення обсягу основних показників діяльності банку (рис. 9). Підтвердженням цього також виступає проведений нами прогноз (рис. 1—4).

Статистичний аналіз місця банку за обсягами залучених ресурсів.

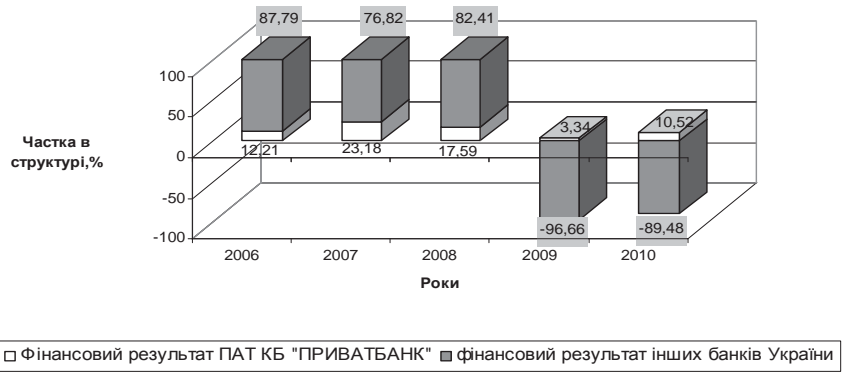

Рис. 7. Частка прибутку ПАТ КБ "Приватбанк" в банківській системі України в 2006—2010 рр.

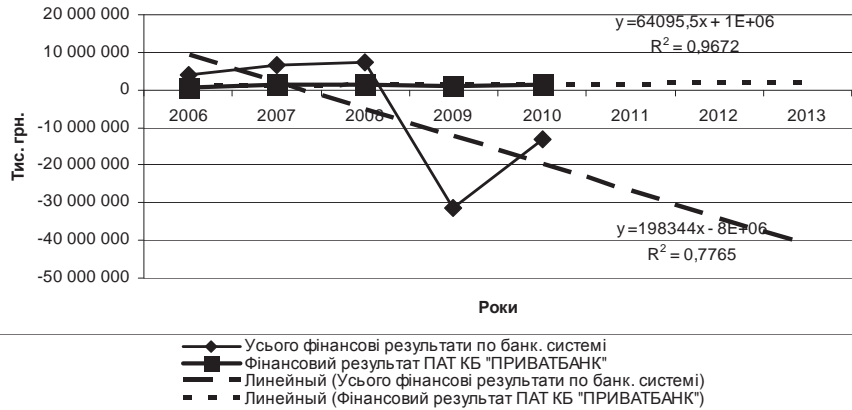

Рис. 8. Динаміка фінансових результатів банків України та окремо ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006—2010 рр.

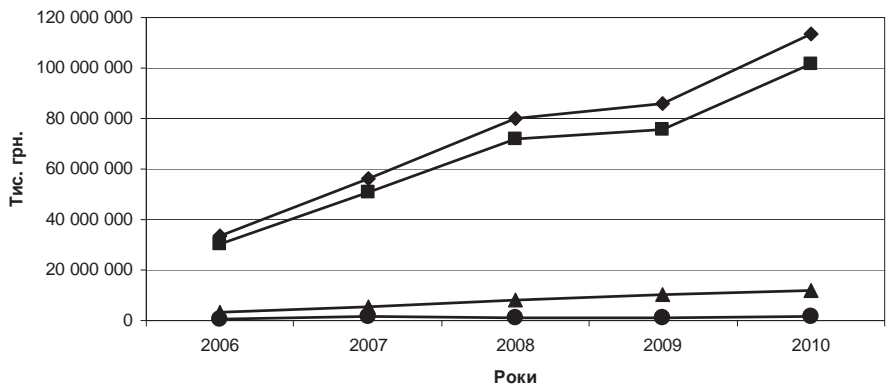

Рис. 9. Динаміка основних показників діяльності ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006—2010 рр.

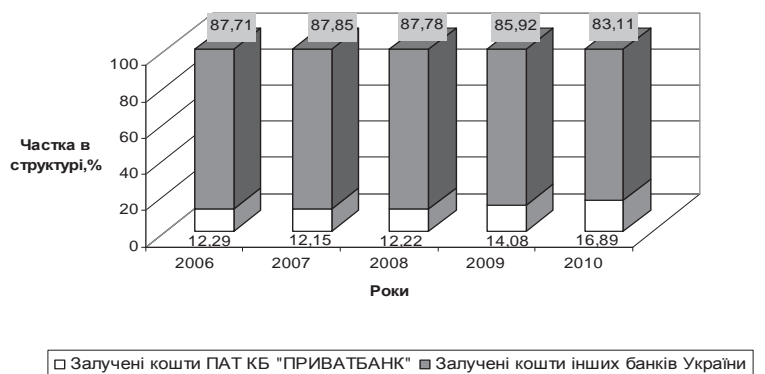

Рис. 10. Частка залучених коштів ПАТ КБ "Приватбанк" в банківській системі України в 2006—2010 рр.

Таблиця 2. Частка залучених коштів ПАТ КБ "Приватбанк" серед інших банків банківської системи України

Пок-к	2006			2007			2008			2009			2010		
	Тис. грн.	Питома вага у банк. системі України, %	Тис. грн.	Питома вага у банк. системі України, %	П.п.	Тис. грн.	Питома вага у банк. системі України, %	П.п.	Тис. грн.	Питома вага у банк. системі України, %	П.п.	Тис. грн.	Питома вага у банк. системі України, %	П.п.	
Залучені кошти ПАТ КБ "Приватбанк"	25 693 037	12,29	41 025 792	12,15	-0,14	54 642 860	12,22	0,07	51 126 134	14,08	1,86	75 740 715	16,89	2,65	
Усього залучених коштів по групі I	129 913 521	62,13	216 758 343	64,18	2,05	292 223 830	65,34	1	245328287	67,56	2,22	290 604 010	64,79	-2,93	
Усього залучених коштів по банк. системі України	209 093 571	100,00	337 732 628	100,00	*	447244027	100,00	*	363123947	100,00	*	448 534 651	100,00	*	

Рис. 11. Динаміка залучених коштів банків України та окремо ПАТ КБ "Приватбанк" за 2006–2010 рр.

На кінець 2006 року обсяг залучених ресурсів по групі I (15 банків) становить 129 913 521 тис. грн. З них найбільша питома вага належить залученим коштам Приватбанку — 19,78 %, або 25 693 037 тис. грн. в абсолютному вираженні. На другому місці знаходиться Райффайзен Банк Аваль, обсяг залучених коштів якого становить 17 082 075 тис. грн., або 13,15 %. Найменше залучених коштів має Перший Український Міжнародний Банк — 3 047 961 тис. грн., або 2,35 %. Загальний обсяг залучених коштів по банківській системі становить 209 093 571 тис. грн. (табл. 2). Частка залучених коштів Приватбанку — 12,29 % (рис. 10).

Лідруючу позицію за обсягом залучених коштів Приватбанк займає і в наступні роки. У 2007 році ним залучено 41 025 792 тис. грн., що становить 18,93% від загальної маси по групі та 12,15 % від загальної маси по банківській системі України. Основну конкуренцію йому складає Райффайзен Банк Аваль та Промінвестбанк, обсяги залучених коштів яких становлять 24 316 704 тис. грн. та 21 130 184 тис. грн. відповідно. Найменше залучених коштів по групі припадає на ВТБ Банк — 3 871 870 тис. грн., або 1,79 % в структурі. У 2008 році обсяг залучених коштів Приватбанку становить 54 642 860 тис. грн., або 18,70 % по групі та 12,22 % по банківській системі, що на 0,07 п.п. більше від попереднього року (рис. 10). Загальний обсяг залучених коштів по групі становить 292 223 830 тис. грн. Найменше залучених коштів сформовано Сведбанком — 4 640 899 тис. грн., або 1,59 %. Основні конкуренти банку в цьому році — ОТП Банк та Райффайзен Банк Аваль. Обсяги сформованих ними залучених ресурсів становлять 28 355 155 тис. грн. та 27 921 174 тис. грн. відповідно.

На кінець 2009 року Приватбанком було залучено 51 126 134 тис. грн., тобто 20,84 % від загальної маси по групі I. Загальний же обсяг по групі становив 245 328 287 тис. грн. найбільшу конкурентну позицію банку склали Райффайзен Банк Аваль — 28 157 733 тис. грн., або 11,48 % та Ощадбанк — 24 969 870 тис. грн., або 10,18 %. Найменший обсяг залучених ресурсів по групі припадає, як і в минулому році, на Сведбанк — 3 195 199 тис. грн., тобто 1,3%.

Загальний обсяг залучених коштів по банківській системі становив 363 123 947 тис. грн. Частка залучених коштів Приватбанку — 14,08% (рис. 10), що на 1,86 п.п. більше від 2008 року.

У 2010 році загальний обсяг залучених коштів по групі I становив 290 604 010 тис. грн., з яких 75 740 715 тис. грн. належало Приватбанку, що становить 26,06 % від загальної маси. Основним конкурентом банку за даним показником залишається Райффайзен Банк Аваль. Його залучені ресурси становлять 28 352 591 тис. грн., або 9,76 % по групі. Обсяг залучених коштів по банківській системі України в 2010 році становив 448 534 651 тис. грн. Частка залучених коштів Приватбанку в банківській системі становить 16,89 %, тобто на 2,81 п.п. більше ніж у 2009 році (табл. 2).

Проводячи прогноз на майбутнє обсягів залучених коштів по всій банківській системі України та по Приватбанку окремо (рис. 11), було встановлено, що обсяги залучених ресурсів

мають загальну тенденцію до зростання, зокрема:

- по банківській системі України:
 $y_1 = 138065 \cdot 6 + 5E+08 = 500\,828\,390$ тис. грн.;
 $y_2 = 138065 \cdot 7 + 5E+08 = 500\,966\,455$ тис. грн.;
 $y_3 = 138065 \cdot 8 + 5E+08 = 501\,104\,520$ тис. грн.;

- по Приватбанку:
 $y_1 = 301635 \cdot 6 + 1E+08 = 101\,809\,810$ тис. грн.;
 $y_2 = 301635 \cdot 7 + 1E+08 = 102\,111\,445$ тис. грн.;
 $y_3 = 301635 \cdot 8 + 1E+08 = 102\,413\,080$ тис. грн.

Отже, за весь аналізований період обсяг залучених коштів Приватбанку зростає та був найбільшим по всій банківській системі України. Проведений нами прогноз свідчить про те, що така тенденція буде продовжуватися і в найближчі три роки. Це свідчить про наявність широкої клієнтської бази в банку та високого рівня довіри до нього з боку клієнтів. Як наслідок, міцна ресурсна база є запорукою ефективно організації кредитної діяльності банку, що в результаті приносить йому доволі значні прибутки.

ВИСНОВКИ

Таким чином, провівши аналіз частки зобов'язань, активів, власного капіталу, фінансового результату та залучених коштів по групі I найбільших банків України та по банківській системі загалом, було встановлено, що майже за всіма показниками лідруючу позицію займає саме Приватбанк. Це є свідченням того, що банк є одним з найбільших та найстабільніших у банківській системі України. Його діяльність навіть в роки банківської кризи принесла значні прибутки, тоді як вся банківська система зазнала збитків. Саме тому збільшення кількості банків з такими показниками значно б укріпило та стабілізувало банківську систему України.

Література:

1. Васюренко О.В. Банківські операції. — К.: Знання, 2000. — 249 с.
2. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.bank.gov.ua
3. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.privatbank.ua
4. Електронний ресурс. — Режим доступу: www.bank-store.com.ua

Стаття надійшла до редакції 14.04.2011 р.